

Organizata për siguri dhe bashkëpunim në Evropë
MISIONI NË KOSOVË

Raporti 01/2008 i Shtyllës së III-të (OSBE)
Mbi monitorimin e Kuvendit të Kosovës
1 dhjetor 2007 – 15 shkurt 2008

Titujt kryesor

- **Kuvendi i tretë i Kosovës mban seancën inauguruese**
- **Zgjedhen Kryetari i Kosovës, Kryeministri dhe Qeveria**
- **Zgjedhet Kryetari i Kuvendit dhe anëtarët e Kryesisë**
- **Kuvendi miraton nismën për ndryshimin e Kornizës Kushtetuese**
- **Kuvendi vendos t'i shmanget Rregullores së Punës për t'i miratuar ligjet lidhur me "Propozimin Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës"**
- **Kuvendi miraton buxhetin e konsoliduar të Kosovës për vitin 2008**
- **Kuvendi themelon trembëdhjetë komisione**

1. Sfond

Raporti i pesëdhjetepeshtë i monitorimit është hartuar në përputhje me pikëpamjet referuese të Shtyllës së tretë të UNMIK-ut për themelimin e institucioneve (OSBE) dhe monitorimin e Kuvendit të Kosovës prej datës 26 nëntor 2002 dhe bazohet në Rregulloren e re të punës, të miratuar në fund të seancës plenare më 20 maj 2005 dhe të reviduar në seancën plenare të mbajtur më 1-2 qershor 2006 dhe 18 shtator 2007.

Shtylla e III-të (OSBE) ka monitoruar seancën plenare inauguruese të mbajtur më 4/9 janar 2008 dhe dy seanca plenare të rregullta më 31 janar dhe 15 shkurt si dhe katër mbledhje të Kryesisë, më 15 janar, 21 janar, 28 janar dhe 13 shkurt.

2. Vështrim

Seancën plenare të Kuvendit të Kosovës të mbajtur më 4/9 janar fillimisht e kryesoi z. Mark Krasniqi (LDD-PShDK) deputeti më i vjetër i Kuvendit, të cilit i ka ndihmuar znjsh. Njomza Emini (AKR), deputetja më e re e Kuvendit të Kosovës.

- Njëqin e njëzet deputetë dhe njëqin e nëntëmbëdhjetë deputetë ishin të pranishëm respektivisht në seancën plenare inauguruese më 4 dhe 9 janar.¹
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të 4/9 janar:
 - Themelimi i Komisionit për mandate dhe imunitete (Shiko më poshtë pjesën e titulluar “Komisioni për mandate dhe imunitete”.)
 - Betimi i deputetëve të Kuvendit
 - Miratimi i Kryesisë së Kuvendit dhe Kryetarit të Kuvendit (Propozimi për Kryetarin e Kuvendit dhe pesë anëtarët e Kryesisë së Kuvendit është miratuar me 88 vota për, një votë kundër dhe pa abstenime. Shiko pikën e parë pas titullit “Procesi i votimit”.)
 - Votimi i Kryetarit të Kosovës (Z. Fatmir Sejdiu është ri-zgjedhur Kryetar i Kosovës në raundin e tretë me 68 vota për. Shiko pikën e dytë pas titullit “Procesi i votimit”.)
 - Votimi i Kryeministrit, Ministrave dhe Zëvendësministrave

¹ Shifrat e përmendura më sipër janë ato të cilat i ka dhënë Kryetari i Kuvendit apo kryesuesi i seancës në fillim të secilës ditë të seancës.

(Z. Hashim Thaçi është zgjedhur Kryeministër së bashku me kabinetin e tij me 85 vota për, 22 vota kundër dhe katër abstenime.)

Seancën plenare të Kuvendit të Kosovës të mbajtur më 31 janar e kryesoi Kryetari i Kuvendit Jakup Krasniqi (PDK) dhe anëtari i Kryesisë z. Ibrahim Gashi (AKR).

- Njëqind e tetë deputetë ishin të pranishëm në seancën plenare të 31 janarit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të 31 janarit:
 - Shqyrtimi i propozimit për numrin e komisioneve dhe anëtarëve të tij (Propozimi është miratuar me 86 vota për dhe pa vota kundër)
 - Miratimi i kryesuesve, zëvendës kryesuesve dhe anëtarëve të komisioneve parlamentare (Propozimi është miratuar me 83 vota për dhe dy vota kundër.)
 - Miratimi i dy anëtarëve të Kryesisë nga komunitet jo shumicë (Propozimi është miratuar me 89 vota për dhe katër vota kundër. Shiko më poshtë pjesën e titulluar “Qasja dhe pjesëmarrja e barabartë e komuniteteve”.)
 - Shqyrtimi i propozimit të AAK-së për ndryshimin e Kornizës Kushtetuese (Kërkesa është miratuar me 89 vota për dhe një votë kundër.)

Seancën plenare të Kuvendit të Kosovës të mbajtur më 15 shkurt e kryesoi Kryetari i Kuvendit Jakup Krasniqi (PDK) dhe anëtari i Kryesisë z. Xhavit Haliti (PDK).

- Njëqind e tetë deputetë ishin të pranishëm në seancën plenare të 15 shkurtit.
- Pikat kryesore të rendit të ditës të seancës plenare të 30 tetor/2 nëntor:
 - Njoftimi lidhur me publikimin e votimit elektronik
 - Shqyrtimi i mocionit të parashtruar nga pesë grupe parlamentare për t’u shmangur nga Rregullorja e Punës lidhur me miratimin e ligjeve të parapara në “Propozimin Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës” të të dërguarit të posaçëm të OKB-së (Mocioni është miratuar me 80 vota për, gjashtë vota kundër dhe katër abstenime. Shiko më poshtë paragrafin e parë të pjesa “Mocionet procedurale”.)
 - Shqyrtimi i mocionit për shmangie nga Rregullorja e punës lidhur me shqyrtimin dhe miratimin e projektligjit për buxhetin e konsoliduar të Kosovës për vitin 2008 (Mocioni është miratuar me 86 vota për, dhjetë vota kundër dhe dy abstenime. Shiko më poshtë paragrafin e dytë të pjesa “mocionet procedurale”.)
 - Shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjit për buxhetin e konsoliduar të Kosovës për vitin 2008 (Projektligji është miratuar në parim me 75 vota për dhe 12 vota kundër, dhe është miratuar me 73 vota për dhe 13 vota kundër.)
 - Emërimi i Naim Malokut (AAK) anëtar i Kryesisë (Emërimi është miratuar me shumicë votash për dhe pa vota kundër.)
 - Emërimi i zëvendës ministrave (Kuvendi ka miratuar emërimin e zëvendës ministrave me 81 vota për, 16 vota kundër dhe tri abstenime.)

3. Punimet dhe praktikat parlamentare në seancat e Kuvendit

Komisioni për mandate dhe imunitete

- Në fillim të seancës plenare inauguruese të 4 janarit, kryesuesi z. Mark Krasniqi (PSHDK) pohoi se si pjesë e procedurës së rregulltë Kuvendi duhet ta krijonte Komisionin për mandate dhe imunitete për ta verifikuar dokumentacionin lidhur me zgjedhjet e 17 nëntorit, përfshirë rekomandimin e Komisionit Qëndror Zgjedhor dhe dokumentacionin mbi çertifikimin e rezultatit të zgjedhjeve nga PSSP-ja. Më pas, ai i ftoi subjektet politike të përfaqësuara në Kuvend që të propozojnë nga një anëtar për të shërbyer në komisionin *ad hoc* për mandate dhe imunitete. Pasi që subjektet politike propozuan nga një anëtar nga radhët e tyre, kryesuesi ftoi Kuvendin që të votojë për përbërjen e tërë komisionit, e cila u miratua me shumicë votash për

dhe pa vota kundër. Më vonë, z. Arsim Bajrami (PDK) Kryesues i Komisionit për mandate dhe imunitete paraqiti raportin e komisionit në të cilin u konfirmua rezultati i çertifikuar nga PSSP-ja. Më pas, kryesuesi e hedhi në votim raportin e komisionit, i cili është miratuar me shumicë votash për dhe pa vota kundër.

Sipas rregullës 3.3, Kryesuesi, në seancën inauguruese, kërkon nga subjektet politike të përfaqsuara në Kuvend ta caktojnë nga një deputet në Komisionin për Mandate dhe Imunitete, i cili verifikon mandatin e deputetëve. Andaj, themelimi i komisionit për mandate dhe imunitete është në pajtim me Rregulloren e Punës.

Procesi i votimit

- Në fillim të seancës plenare më 9 janar, Kryesuesi i ftoi subjektet politike ose komunitetet me të drejtë vendi në Kryesi sipas Kornizës Kushtetuese, që t'i propozojnë kandidatët e tyre për anëtarë të Kryesisë. Z. Ramë Buja (PDK) propozoi z. Jakup Krasniqin dhe z. Xhavit Halitin duke shtuar se z. Krasniqi është kandidati për Kryetar të Kuvendit. Znj. Nekibe Kelmendi (LDK) propozoi z. Eqrem Kryeziu dhe z. Sabri Hamiti derisa z. Ibrahim Makolli (AKR) propozoi z. Ibrahim Gashi, dhe z. Lulzim Zeneli (LDD) propozoi z. Nexhat Daci. Z. Slavisa Petkovic (SDSKiM) deklaroi se dhjetë deputetë serb të Kuvendit akoma nuk kishin arritur marrëveshje andaj përfaqësuesi i tyre për Kryesi do të propozohet në një datë të mëvonshme. Sidoqoftë, z. Bojan Stojanović (SLS) deklaroi se grupi i tij parlamentar² e propozon z. Slobodan Petrović (SLS) për anëtar të Kryesisë. Z. Mahir Yağcılar (grupi parlamentar “7+/KDTP”³) deklaroi se grupi i tij parlamentar propozon z. Dzezair Murati (Vakat) që të shërbej i pari në Kryesi si përfaqësues i komuniteteve jo-shqiptare dhe jo-serbe në pajtim me marrëveshjen për rotacion. Z. Yağcılar nuk dha më tepër detaje lidhur me planin rotacion. Z. Sabit Rrahmani (PDAK/Ashkali) e kundërshtoi propozimin e z. Yağcılar me argumentin se edhe partia e tij duhet të përfaqësohet në Kryesi sepse ka tri vende në Kuvend sikurse Vakat dhe KDTP. Ai kërkoi që komuniteti ashkali të jetë pjesë e planit të rotacionit. Z. Numan Balić (SDA/Bosniak) poashtu e kundërshtoi propozimin e z. Yağcılar me argumentin se edhe partia e tij me dy ulëse në Kuvend duhet të jetë pjesë e planit rotacional. Kryesuesi deklaroi se dy anëtarët e Kryesisë nga radhët e komuniteteve jo-shumicë do të zgjedhen në njërin nga seancat e ardhës pas arritjes së marrëveshjes në mes tyre. Ai më pas vazhdoi duke ftuar Kuvendi që t'i votojë gjashtë të propozuarit *en bloc* të cilët u miratuan me 88 vota për dhe një kundër.

Sipas kreut 9.1.7 të Kornizës Kushtetuese dhe rregullave 4.1-2 të Rregullores së Kuvendit Kyesia përbëhet prej tetë anëtarëve prej të cilëve (a) Dy anëtarë nga partia ose koalicioni që ka fituar numrin më të madh të votave në zgjedhjet për Kuvend; (b) Dy anëtarë nga partia ose koalicioni i dytë me numrin më të madh të votave; (c) Një anëtar nga partia ose koalicioni i tretë me numrin më të madh të votave; dhe (ç) Një anëtar nga partia ose koalicioni i katërt me numrin më të madh të votave. Për më tepër, kreu 9.1.8 i Kornizës Kushtetuese dhe rregulla 4.3 parashohin që Kuvendi të miratojë emërimin e anëtarëve të Kryesisë me votim formal. Andaj, procedura e votimit të gjashtë të propozuarve për Kryesi të përmendur më lartë, ishte në pajtim me kreun 9.1.7 dhe 9.1.8 të Kornizës Kushtetuese dhe rregullave 4.1 – 4.3. Për më shumë detaje lidhur me emërimin e dy anëtarëve të Kryesisë nga radhët e komuniteteve jo-shumicë, shiko më poshtë pjesën e titulluar “Qasja dhe pjesëmarrja e barabartë e komuniteteve”.

- Pas emërimit Kryetar i Kuvendit z. Jakup Krasniqi (PDK) e kryesoi pjesën e mbetur të seancës. Kryetari i Kuvendit njoftoi se Kryetari i Kosovës Fatmir Sejdiu kishte dhënë dorëheqje dhe se dorëheqja e tij ishte pranuar nga PSSP-ja, dhe ftoi PDK-në dhe LDK-në si partnerë të koalicionit qeverisës që të propozojnë kandidatin për Kryetar të Kosovës. Në emër të PDK-së dhe LDK-së, z. Eqrem Kryeziu e propozoi sërisht z. Fatmir Sejdiu për Kryetar të Kosovës. Në emër të partive opozitare, z. Ahmet Isufi (AAK) propozoi z. Naim Malokun (AAK) për Kryetar duke shtuar se ai kishte mbështetjen e mbi 25 deputetëve. Kryetari i Kuvendit njoftoi se

² Z. Bojan Stojanović njoftoi se pesë nga dhjetë deputetët serb dhe një deputat goran i Kuvendit të Kosovës kanë formuar grupin parlamentar të quajtur SLS dhe se ai do të jetë shef i grupit.

³ Grupi parlamentar “7+” përbëhet nga shtatë deputetë – tre boshnjak (Vakat), tre turq (KDTP) dhe një rom (PReBK).

procedura e votimit do të jetë në pajtueshmëri të plotë me Kornizën Kushtetuese: votimi do të jetë me votë të fshehtë dhe se kërkohen votat e dy të tretave të deputetëve në dy raundet e para të votimit. Kryetari i Kuvendit e filloi procedurën e votimit duke ftuar nga një përfaqësues nga secili grup parlamentar në cilësinë e vëzhguesit për të dëshmuar vendosjen e fletëvotimit në kutinë e votimit dhe numërimin e votave. Në raundin e parë z. Sejdiu mori 62 vota dhe z. Maloku mori 37 vota derisa 16 fletëvotime u shpallën të pavlefshme nga numri i përgjithshëm prej 115 fletëvotimeve të vendosura në kuti. Meqë asnjëri prej kandidatëve nuk mori 80 votat e nevojshme, procedura e përsërit. Në raundin e dytë z. Sejdiu mori 61 vota dhe z. Maloku 37, derisa 17 fletëvotime u shpallën të pavlefshme nga numri i përgjithshëm prej 115 fletëvotimeve të vendosura në kuti. Në raundin e tretë të votimit z. Sejdiu u rizgjodh Kryetar i Kosovës me 68 vota për, ndërsa z. Maloku mori 39 vota për dhe 11 fletëvotime u shpallën të pavlefshme nga numri i përgjithshëm prej 118 fletëvotimeve të vendosura në kuti.

Procedura e përdorur për zgjedhjen e Kryetarit të Kosovës ishte në pajtim me kreun 9.2.8 të Kornizës Kushtetuese dhe rregullës 16, të cilat kërkojnë që Kryetari i Kosovës të zgjedhet me votim të fshehtë dhe se kandidati që merr dy të tretat ose më shumë vota të deputetëve të Kuvendit në ndonjërin prej dy raundeve të para, ose shumicën e votave të të gjithë deputetëve të Kuvendit në raundin vijues. Propozimi i kandidatit nga opozita poashtu ka qenë në pajtim me kreun 9.2.8 i cili parasheh që “(a) nominimi i Kryetarit të Kosovës kërkon mbështetjen e partisë që ka siguruar numrin më të madh të vendeve në Kuvend ose që ka mbështetjen e së paku 25 deputetëve të Kuvendit.”

Caktimi i vëzhguesve nga secili grup parlamentar nuk kërkohet në Kornizën Kushtetuese apo Rregulloren e Punës por është një akt i mirseardhur që ka shërbyer për bërjen e procesit të votimit më transparent.

- Pas rizgjedhjes si Kryetar i Kosovës dhe pas dhënies së fjalimit me rastin e pranimit të detyrës, z. Fatmir Sejdiu formalisht propozoi z. Hashim Thaçi (PDK) për Kryeministër të Kosovës. Z. Thaçi i paraqiti Kuvendit listën e kandidatëve të propozuar për zëvendëskryeministra, ministra dhe zëvendësministra, duke theksuar se disa zëvendësministra nga radhët e komuniteteve joshumicë do të propozohen pas disa konsultimeve të mëtejshme. Kuvendi e zgjodhi z. Thaçi së bashku me zëvendëskryeministrat, ministrat dhe zëvendësministrat e propozuar me 85 vota për, 22 vota kundër dhe katër abstenime.

Në seancën plenare të 15 shkurtit Kuvendi miratoi emërimin e tre zëvendësministrave shtesë nga radhët e komuniteteve joshumicë. Zëvendësministri për arsim, shkencë dhe teknologji dhe zëvendësministri për qeverisje lokale dhe administratë janë propozuar nga Vakati (komuniteti boshnjak) derisa zëvendësministri për punë të brendshme është propozuar nga SLS-ja (komuniteti serb i Kosovës). Të tre propozimet janë miratuar *en bloc* me 81 vota për, 16 vota kundër dhe tre abstenime.

Në pajtim me kreun 9.3.8 të Kornizës Kushtetuese, pas zgjedhjeve Kryetari i Kosovës në konsultim me partitë politike të përfaqësuar në Kuvend, ia propozon Kuvendit një kandidat për Kryeministër. Kryeministri bashkë me ministrat zgjidhen nga shumica e deputetëve të Kuvendit, që d.m.th. mbështetjen e së paku 61 deputetëve të Kuvendit. Për më tepër, sipas kreut 2.1 të rregullores 2004/05 mbi themelimin e ministrave të reja dhe paraqitjen e posteve të zëvendës kryeministrit dhe zëvendës ministrave në degën e ekzekutivit, zëvendës kryeministrat dhe zëvendës ministrat emërohen pas miratimit të kandidatëve në fjalë nga Kuvendi. Procedura e votimit për zgjedhjen e Qeverisë dhe zgjedhjen e zëvendës ministrave më vonë është në pajtim me Kornizën Kushtetuese dhe rregulloren 2004/50.

Ndryshimi i Kornizës Kushtetuese

- Më 8 janar, Ahmet Isufi zëvendës kryetar i AAK-së dhe deputet i Kuvendit i ka paraqitur një letër Kryesisë ku ka kërkuar nisjen e procedurës për ndryshimin e kreut 9.1.7 të Kornizës Kushtetuese për t'i mundësuar AAK-së përfaqësimin në Kryesi. Në letërën e njëjtë AAK-ja ka propozuar z. Naim Malokun për të shërbyer në Kryesi. Kryesia, në mbledhjen e mbajtur më 28 janar është pajtuar me këtë kërkesë dhe ka vendosur që ta përfshijë në rendin e ditës të seancës

plenare të 31 janarit për shqyrtim. Në seancën plenare të 31 janarit me rastin e diskutimit të kërkesës së AAK-së, shefat e secilit prej grupeve parlamentare e mbështetën atë. Z. Sabri Hamiti (LDK) megjithatë theksoi se ndryshimi i Kornizës Kushtetuese apo zgjerimi edhe për një anëtar i Kryesisë nuk janë çështje urgjente. Pas përfundimit të debatit Kryetari i Kuvendit e hedhi në votim kërkesën për ndryshimin e kreut 9.1.7 të Kornizës Kushtetuese e cila u miratua me 89 vota për, një votë kundër dhe katër abstenime. Kërkesa i është përcjellur PSSP-së i cili ka autoritetin për ndryshimin e Kornizës Kushtetuese.

Pas kërkesës së bërë nga Kuvendi, më 8 shkurt PSSP-ja ndryshoi kreun 9.1.7 të Kornizës Kushtetuese duke i shtuar një nënparagraf (e) pas nënparagrafit ekzistues (d), i cili parasheh që “një anëtar i Kryesisë emërohet nga partia apo koalicioni i cili ka marrë numrin e pestë më të madh të votave në zgjedhjet për Kuvendin e Kosovës.” Në seancën plenare të 15 shkurtit Kuvendi formalisht ka miratuar emërimin e z. Naim Maloku (AAK) për anëtar të Kryesisë me shumicë votash për dhe pa vota kundër, nga 108 deputetë të pranishëm në sallë.

Sipas kreut 14.3 të Kornizës Kushtetuese, PSSP-ja me iniciativën e tij ose me kërkesë të mbështetur nga dy të tretat e anëtarëve të Kuvendit që do të thotë së paku 80 vota, mund të ndryshojë Kornizën Kushtetuese. Andaj, procedura për ndryshimin e kreut 9.1.7 të Kornizës Kushtetuese dhe emërimi i mëpasshëm i z. Maloku për anëtar të Kryesisë janë bërë në pajtim me Kornizën Kushtetuese përkatësisht me versionin e ndryshuar të saj.

Mocionet procedurale

- Në fillim të seancës plenare të 15 shkurtit Kryetari i Kuvendit deklaroi se gjashtë grupe parlamentare kanë propozuar një mocion procedural për t’u shmangur nga Rregullorja e Punës në mënyrë që t’i shqyrtojë dhe miratojë me procedurë të shkurtuar ligjet a parapara në “Propozimin Gjithëpërfshirës për Zgjidhjen e Statusit të Kosovës” të të Dërguarit të Posaçëm të OKB-së (në vazhdim propozimi i Ahtisaarit). Sipas mocionit procedural:

“(1) Shqyrtimi i parë i ligjeve do të bëhet brenda 24 orëve nga paraqitja e tyre në Kuvend. Brenda 24 orëve këto ligje do të shqyrtohen nga komisioni *ad hoc*. Pa paragjykuar kontributin e kërkuar nga komisionet kryesore, komisioni *ad hoc* do t’i përmbush përgjegjësitë që zakonisht u caktohen komisioneve funksionale. Shqyrtimi i dytë i ligjeve do të bëhet jo më vonë se 48 orë pas paraqitjes së tyre në Kuvend.

(2) Komisioni *ad hoc* do të përbëhet nga 9 anëtarë, duke pasur parasysh përfaqësimin e barabartë të të gjitha komuniteteve. Përbërja do ta reflektojë përfaqësimin në Kryesinë e Kuvendit.

(3) Propozimet për ndryshime të natyrës përmbajtësore mund të bëhen vetëm nëse konsiderohen të nevojshme dhe atë nga dy të tretat e anëtarëve të komisionit *ad hoc*. Ligjet miratohen nga Kuvendi me mbështetjen e shumicës së deputetëve të Kuvendit. Ligjet hyjnë në fuqi pas hyrjes në fuqi të Kushtetutës dhe pas nënshkrimit nga Kryetari i Kosovës.

(4) Çdo grupi parlamentar do t’i lejohen 5 minuta për komente gjatë shqyrtimit të dytë.

(5) Deklaratat financiare të ligjeve do të dorëzohen në Kuvend brenda 60 ditësh dhe jo më vonë se 180 ditë pas miratimit të ligjeve.”

Z. Bojan Stojanović, shef i grupit parlamentar SLS, deklaroi se grupi i tij nuk e kundërshtoi mocionin por do të abstenojë meqë nuk ishte pjesë e Kuvendit të mëparshëm, kur ishte miratuar propozimi i Ahtisaarit. Gjashtë grupe parlamentare i propozuan kandidatët e tyre për komisionin *ad hoc* derisa shefi i grupit parlamentar SLS deklaroi se grupi i tij nuk ka vendosur ende dhe se do të vendos më vonë.⁴ Disa deputetë e kundërshtuan procedurën e propozuar duke e konsideruar atë të ngutshme dhe jo në pajtueshmëri me praktikën parlamentare. Megjithatë, Kuvendi e miratoi mocionin procedural për shmangie nga rregullorja, me 80 vota për, gjashtë vota kundër dhe katër abstenime.

Sipas rregullës 61, “Për shmangiet nga Rregullorja e punës mund të vendos Kuvendi me dy të tretat e shumicës së deputetëve të pranishëm.” Andaj, Kuvendi ka të drejtë që të shmanget

⁴ Komisioni *ad hoc* përbëhet prej nëntë anëtarëve ku grupet parlamentar PDK dhe LDK kanë nga dy anëtarë, derisa AKR-ja, AAK, LDD, 7+ dhe SLS kanë nga një anëtar.

përkohësisht nga rregullorja e tij e punës. Mocioni i lartpërmendur procedural, përpos pikës (5) që ka të bëjë me dorëzimin e deklaratave financiare, ishte në pajtim me rregullën 61. neni 9.1.11 i Kornizës Kushtetuese parasheh që “Komisioni për Buxhet është përgjegjës për të garantuar se të gjitha projektligjet që kanë implikime buxhetore do të shoqërohen nga një deklaratë financiare.” Kjo dispozitë nuk len hapësirë për të vendosur që deklarata financiare e projektligjit të dorëzohet brenda 60 deri në 180 ditë pas miratimit të ligjit nga ana e Kuvendit. Edhe pse Kuvendi ka të drejtë të shmanget nga Rregullorja e vetë, ai nuk ka drejtë të shmanget nga dispozitat e Kornizës Kushtetuese. Andaj, secili projektligj që i dorëzohet Kuvendit duhet ta ketë deklaratën financiare..

- Më vonë gjatë seancës plenare më 15 shkurt, Kryetari i Kuvendit e paraqiti edhe një tjetër mocion procedural për shmangie nga rregullorja në mënyrë që të mundësohet shqyrtimi i parë dhe i dytë i projektligjin për buxhetin e konsoliduar të Kosovës për vitin 2008 gjatë seancës në fjalë. Grupet parlamentare të PDK-së, LDK-së, LDD-së, AKR-së, 7+, dhe SLS-it e mbështetën mocionin derisa AAK-ja e kundërshtoi atë dhe kërkoi më shumë kohë për ta shqyrtuar projektligjin për BKK-në. Megjithëkëtë, Kryetari i Kuvendit e hedhi në votim mocionin procedural i cili u miratua me 86 vota për, 10 vota kundër dhe 2 abstenime. Pas miratimit të mocionit Kuvendi bëri shqyrtimin e parë të projektligjit për BKK-në dhe e miratoi atë me 75 vota për dhe 12 vota kundër. Pas një pauze të shkurtër Kuvendi bëri shqyrtimin e dytë të projektligjit për BKK-në. Z. Gani Koci (PDK) kryesues i komisionit për buxhet dhe financa i paraqiti rekomandimet e komisionit në projektligjin në fjalë. Shumica e grupeve parlamentare i mbështetën rekomandimet e komisionit për buxhet, por grupet parlamentare të AAK-së dhe LDD-së i kundërshtuan rekomandimet dhe deklaruan se do të votojnë kundër projektligjit për BKK-në. Më pas, Kryetari i Kuvendit e hedhi në votim projektligjin për BKK-në për vitin 2008 i cili u miratua me 73 vota për dhe 13 vota kundër.

Mocioni procedural lidhur me miratimin e Buxhetit të Konsoliduar të Kosovës për 2008 ishte në pajtim me Rregullën 61.

Komisionet

- Kryesia, në mbledhjen e mbajtur më 15 janar, ka diskutuar propozimin për rritjen e numrit të komisioneve parlamentare nga dhjetë në 13 sosh prej të cilave 11 komisione të përhershme do të kishin njëmbëdhjetë anëtarë secili, përveç komisionit për buxhet dhe financa dhe komisionit për të drejtat dhe interesat e komuniteteve, përbërja e të cilave definohet me Kornizë Kushtetuese.⁵ Sipas propozimit në fjalë grupet parlamentare të PDK-së dhe LDK-së do t'i kryesonin nga tri komisione secili, grupi parlamentar i AKR-së dhe AAK-së do t'i kryesonin nga dy komisione secili, derisa grupet parlamentare të LDD-së, 7+, dhe SLS-it do të kryesojnë nga një komision secili.⁶ Z. Nexhat Daci (LDD) e kundërshtoi propozimin për shpërndarjen e dy posteve të kryesuesve të komisioneve AAK-së dhe një LDD-së duke debatuar se LDD-ja ka fituar një vend më shumë se AAK-ja në zgjedhjet parlamentare.⁷ Z. Xhavit Haliti (PDK) deklaroi se postet e kryesuesve të komisioneve u ndahen proporcionalisht grupeve parlamentare,

⁵ Sipas kreut 9.1.11 dhe 9.1.12 të Kornizës Kushtetuese, Komisioni për buxhet dhe financa përbëhet prej dymbëdhjetë deputetëve, derisa Komisioni për të drejtat dhe interesat e komuniteteve përbëhet prej dy deputetëve nga secili komuniteteve i Kosovës i përfaqësuar në Kuvend.

⁶ Grupi parlamentar i PDK-së do t'i kryesojë komisionin për buxhet dhe financa; komisionin për çështje gjyqësore dhe legjislativë; dhe komisionin për punë të brendshme dhe siguri; Grupi parlamentar i LDK-së do ta kryesojë komisionin për arsim, shkencë, teknologji, kulturë, rini dhe sport; komisionin për të drejtat e njeriut, barazi gjinore, persona të zhdukur dhe peticione publike; dhe komisionin për punë të jashtme. Grupi parlamentar i AKR-së do ta kryesojë komisionin për ekonomi, tregti, industri, energji, transport, dhe telekomunikacion; dhe komisionin për shërbime publike, administratë lokale dhe media; Grupi parlamentar i AAK-së do ta kryesojë komisionin për integritet evropian; dhe komisionin për mandate dhe rregulloren e punës; Grupi parlamentar i LDD-së do ta kryesojë komisionin për bujqësi, pylltari, zhvillim rural, ambient dhe planifikim hapësinor; Grupi parlamentar 7+ do ta kryesojë komisionin për shëndetësi, punë dhe mirëqenie sociale; dhe Grupi parlamentar SLS do ta kryesojë komisionin për të drejtat dhe interesat e komuniteteve dhe kthim.

⁷ Më 9 janar, AAK-ja (10 vende), SDA (2 vende) dhe IRDK (1 vend) kanë formuar një grup parlamentar të përbashkët me emrin AAK, i cili numëron 13 deputetë. Grupi parlamentar LDD ka 11 deputetë.

jo subjekteve politike. Ai theksoi se grupet parlamentare mund të jenë kolaicione të formuara në Kuvend pas zgjedhjeve duke shtuar se meqë grupi parlamentar AAK ka dy deputetë më shumë se LDD-ja, e ka të drejtën për të kryesuar një komision më shumë se LDD-ja. Kryetari i Kuvendit debatoi se koalicionet me partive mund të formohen para zgjedhjeve sipas Kornizës Kushtetuese e jo pas zgjedhjeve. Z. Daut Beqiri kryesues i departamentit për mbështetje ligjore dhe procedurale shpjegoi se postet e kryesuesve të komisioneve u ndahen grupeve parlamentare në proporcion me vendet që i kanë në Kuvend e jo në bazë të numrit të vendeve të fituara nga partitë në zgjedhje. Z. Eqrem Kryeziu (LDK) propozoi që Kryesia të konsultohet me komunitetin ndërkombëtar në këtë çështje. Kështu, Kryetari dhe anëtarët e tjerë të Kryesisë u pajtuan që të kërkojnë shpjegim ligjor në këtë çështje nga Zyra Ligjore e UNMIK-ut.

Këshilltari ligjor në letrën e tij ka konfirmuar se postet e kryesuesve të komisioneve u ndahen grupeve parlamentare në përpjestim me numrin e vendeve që ato kanë në Kuvend sipas Kornizës Kushtetuese. Kryesia në mbledhjen e mbajtur më 21 janar, bazuar në shpjegimin ligjor të Zyrës Ligjore të UNMIK-ut, ka miratuar propozimin e përmendur më lartë mbi shpërndarjen e posteve të kryesuesve të komisioneve dhe e ka përfshirë atë në rendin e ditës së seancës plenare të 31 janarit për miratim.

Në seancën plenare të 31 janarit Kuvendi ka miratuar propozimin për numrin e komisioneve dhe anëtarëve të tyre me 86 vota për dhe pa vota kundër. Për sa i përket propozimit për emërimin e kryesuesve të komisioneve, zëvendës kryesuesve dhe anëtarëve, z. Slaviša Petković u ankua se partia e tij nuk ishte konsultuar lidhur me shpërndarjen e anëtarësisë së komisioneve për subjektet e serbëve të Kosovës. Andaj, Kryetari i Kuvendit e shtyu votimin për përbërjen e komisionit për të drejtat dhe interesat e komuniteteve në mënyrë që t'u lejohet më shumë kohë për konsultime në mes të subjekteve serbe në Kuvend. Kryetari i Kuvendit e hedhi në votim *en bloc* përbërjen e propozuar të dymbëdhjetë komisioneve tjera e cila u miratua me 83 vota për dhe dy vota kundër. Përbërja e komisionit për të drejtat dhe interesat e komuniteteve është miratuar në seancën plenare të radhës të mbajtur më 15 shkurt me shumicë votash për dhe pa vota kundër.

Rregullat 11.1-11.3 parashohin që “Grupi parlamentar është grupim politik i përbërë nga jo më pak 6 deputetë të Kuvendit në funksion të një qëllimi politik të përbashkët. Emri i Kryetarit dhe i anëtarëve të grupit parlamentar i komunikohen me shkrim Kryetarit dhe Kryesisë së Kuvendit.” Grupi parlamentar mund të jetë koalicioni i formuar në Kuvend në mes dy a më tepër subjekteve politike. Andaj, formimi i grupit parlamentar të përbashkët në mes të AAK-së, SDA-së dhe IRDK-së është në pajtim me Rregulloren e Punës siç është poashtu edhe formimi i grupit parlamentar 7+ dhe SLS. AAK-ja, SDA-ja dhe IRDK-ja poashtu ia kanë komunikuar me shkrim vendimin e tyre Kryetarit dhe Kryesisë ashtu siç kërkohet me rregullën më lartë. Sa i përket shpërndarjes së posteve të kryesuesve të komisioneve, rregulla 42.4 parasheh që “Në marrëveshjen për shpërndarjen e posteve për kryetarë të komisioneve midis grupeve parlamentare, Kryesia merr parasysh proporcionin e forcës së grupeve parlamentare.” Është e qartë se postet e kryesuesve të komisioneve u shpërndahen grupeve parlamentare në përpjestim me numrin e vendeve që ato kanë në Kuvend. Andaj, ndarja e dy posteve të kryesuesit të komisioneve për grupin parlamentar të AAK-së kundrejt një posti të tillë ndarë grupit parlamentar të LDD-së ishte në pajtim me Rregulloren e Punës.

4. Qasja dhe pjesëmarrja e barabartë e komuniteteve

- Më 15 janar tetë nga dhjetë deputetët serbë të Kosovës⁸ në Kuvend i kanë dorëzuar Kryesisë një letër në të cilën tregojnë që të gjithë ishin pajtuar që ta emërojnë z. Slobodan Petrović (SLS) për anëtar të Kryesisë për t'i përfaqësuar subjektet politike serbe të Kosovës në Kuvend. Kryesia, në mbledhjen e mbajtur më 28 janar, ka vendosur që ta përfshijë emërimin e z. Petrović në rendin e ditës së seancës plenare të 31 janarit për miratim formal nga ana e Kuvendit.

⁸ Vetëm z. Slaviša Petković (SDSKiM) dhe Vladimir Todorović (SDSKiM) nuk e kanë mbështetur emërimin e z. Slobodan Petrović për anëtar të Kryesisë.

Në mbledhjen e mbajtur më 29 janar, deputetët e grupit parlamentar “7+” dhe z. Xhevdet Neziri (IRDK/Egjiptas) me ndërmjetësimin e anëtarit të Kryesisë Xhavit Haliti (PDK) dhe sekretarit të Kuvendit Ismet Krasniqi kanë arritur një marrëveshje sipas së cilës subjektet joshqiptare dhe joserbe do të përfaqësohen në Kryesi, bazuar në planin rotacional si vijon:

- gjatë vitit të parë të mandatit (12 muaj) – koalicioni Vakati (boshnjakët);
- gjatë vitit të dytë të mandatit (12 muaj) – KDTP (turqit);
- gjatë vitit të tretë dhe të katërt të mandatit – nga gjashtë muaj secili: PDAK (ashkalinjtë), SDA (boshnjakët), IRDK (egjiptasit) dhe PReBK (romë).

Sipas planit rotacional z. Džezair Murati (Vakati) do të jetë anëtar i Kryesisë gjatë vitit të parë. Në fillim të seancës plenare të 31 janarit, Kryetari i Kuvendit lajmëroi se subjektet joshqiptare dhe joserbe në Kuvend kanë arritur një marrëveshje lidhur me përfaqësimin e tyre në Kryesi dhe se emërimi i anëtarit të tyre do t’i shtohet rendit të ditës së asaj seance plenare. Z. Numan Balić (SDA) kundërshtoi këtë marrëveshje me argumentin se askush nuk i kishte konsultuar përfaqësuesit e SDA-së, PDAK-së dhe GIG-ut, të cilët gjithë së bashku kanë gjashtë vende në Kuvend, dhe ai kërkoi që kjo çështje të shtyhet. Z. Slaviša Petković poashtu e kundërshtoi emërimin e z. Petrović për anëtar të Kryesisë. Kryetari i Kuvendit megjithatë vazhdoi duke e hedhur në votim propozimin për përfshirjen e kësaj çështjeje në rendin e ditës, i cili është miratuar me 82 vota për, tetë vota kundër dhe nëntë abstenime. Më vonë gjatë asaj seance Kryetari i Kuvendit e hedhi në votim formal *en bloc* miratimin e emërimit të z. Petrović dhe z. Murati për anëtarë të Kryesisë. Emërimet janë miratuar me 89 vota për, katër vota kundër dhe pa abstenime.

Kreu 9.1.7 (e)⁹ i Kornizës Kushtetuese parasheh që një anëtar i Kryesisë “do të emërohet nga radhët e atyre deputetëve të Kuvendit që u përkasin partive, të cilët janë deklaruar se e përfaqësojnë komunitetin serb”. Me propozimin për emërimin e z. Petrović për anëtar të Kryesisë janë pajtuar dhe e kanë nënshkruar tetë nga dhjetë deputetë që u përkasin komunitetit serb të Kosovës. Emërimi i z. Petrović konsiderohet i vlefshëm meqë ka marrë mbështetjen e shumicës së gjërë të deputetëve serbë.

Kreu 9.1.7 (f) i Kornizës Kushtetuese parasheh që një anëtar i Kryesisë “do të emërohet nga radhët e atyre deputetëve të Kuvendit që u përkasin partive, të cilët janë deklaruar se e përfaqësojnë komunitetin joshqiptar dhe joserb. Mënyra për emërimin e këtij anëtar i të mëvonshëm do të caktohet nga deputetët e Kuvendit që u përkasin këtyre komuniteteve.” Për planin rotacional janë pajtuar dhe e kanë nënshkruar tetë¹⁰ nga katërmëdhjetë deputetë të Kuvendit që u përkasin komuniteteve joshqiptare dhe joserbe. Megjithatë, katër deputetë të tjerë (tre PDAK dhe një GIG) nuk e kanë kundërshtuar marrëveshjen e paraqitur në seancën plenare të 31 janarit. Në këtë mënyrë, shumica e deputetëve janë marrë vesh lidhur me mënyrën e emërimit të përfaqësuesit të tyre në Kryesi, dhe vendimet mund të mirren nga shumica e deputetëve të përfshirë, përveç nëse është e saktësuar ndryshe.

5. Qasja

Gjatë periudhës raportuese, Shtylla e III-të (OSBE) ka pasur qasje në seancat plenare dhe në mbledhjet e Kryesisë. Shtylla e III-të gjithashtu ka pranuar kopjet e dokumentave të shqyrtuara nga Kuvendi si dhe transkriptin e seancave të kaluara.

6. Transparenca

Në fillim të seancës plenare të 15 shkurtit Kryetari i Kuvendit lajmëroi se rezultati i votimit elektronik do të shtypet dhe do t’u shpërndahet të gjithë deputetëve të Kuvendit dhe do të publikohet në uebfaqen e Kuvendit duke filluar që nga seanca në fjalë.

Shtylla III (OSBE) dhe Instituti Kombëtar Demokratik (NDI) i kanë rekomanduar Kuvendit të mëparshëm në vitin e kaluar që t’i publikojë rezultatet e votimit elektronik, por një rekomandim i

⁹ Të kihet parasysh se pas ndryshimit të kreut 9.1.7 të Kornizës Kushtetuese nga PSSP-ja me kërkesë të Kuvendit, nënparagrafet (e) dhe (f) të cilave iu është referuar në komentin më lartë janë riradhitur si (f), përkatësisht (g).

¹⁰ KDTP (tre deputetë), Vakati (tre deputetë), PReBK (një deputet) dhe IRDK (një deputet).

tillë ka hasur në hezitim tek disa grupe parlamentare. Sidoqoftë, gatishmëria e tanishme për publikimin e rezultatit të votimit është zhvillim tejet pozitiv në rritjen e transparencës së Kuvendit, e posaçërisht përgjegjësisë së deputetëve ndaj zgjedhësve të tyre.

Radio Televizioni i Kosovës ka siguruar transmetimin e drejtpërdrejtë të seancave plenare në fjalë. Publikut dhe monitoruesve institucional iu është mundësuar hyrja në seancat plenare. Kuvendi ka web-faqen (www.assembly-kosova.org) që përmban detaje biografike të deputetëve të Kuvendit, informacione për strukturën dhe funksionimin e Kuvendit, kopje të ligjeve dhe rezolutave të miratuara nga Kuvendi, si dhe informacione të tjera në gjuhën shqipe, serbe dhe angleze.

FUND.